

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericăscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., şi de fie care publicaţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea să se adreseze la «Redacţiunea şi Administraţiunea Unirii» în

Blaşiu.

Anul IV.

Blaşiu 13 Ianuariu 1894.

Numărul 2.

La anul nou.

* * Dela schisma lui Fotiu încôce resăritul desbinat se feresce ca de focu a primi ceva dela biserica apusului, carea e în legătură de supunere canonică şi iubire faţă cu Sfintul Scaun Apostolic al Romei. Resăritul disidentu i-se pare, că totu ce vine din apus şi cu deosebire dela Roma, este eresie. În așa ură mare s'a prefăcut iubirea cea frumoasă împrumutată între apusul şi resăritul creştin, ce domina pe timpul marilor doctori ai bisericei, sau cum îi numesce ritualul nostru, marilor dascăli ai lumii: Ioan Gură-de-aur, Vasiliu cel mare şi Gregoriu teologul.

Totă lumea civilisată, de pildă, scie, că e greşit calendarul Iulian, ce-l folosece biserica resăritului, căci nu corespunde naturei, pe carea voesce să o măsore. Natura însă-şi îl dă de minciună. Fiind că însă calendarul Gregorian, prin care fu îndreptat cel Iulian, a fost făcut în Roma, resăritul desbinat n'a voit cu nici un preţ să-l primescă, şi mai bucuros lovesce natura în faţă, decât să se acomodeze după el, ca să nu mai amintim de alte inconveniente sociale şi economice pricinuite de îndrjirea acesta a resăritului desbinat, cu carea întrece chiar şi pe protestanţi, căci acestia cu esceptiunea celor din provinciile baltice din Rusia au primit pretutinden calendarul Gregorian.

Cu tôte acestea însă, în urma atingerii zilnice, în care trăesce resăritul cu apusul, în urma înfrunţei forte mari, ce apusul cu impunetorea lui cultură o deprinde asupra resăritului, resăritul şi fără voe a trebuit să se acomodeze apusului în destule privinţe.

Dovadă despre acesta este şi ziua, în care şi în resăritu se începe anul nou.

Cine nu scie, că anul nou în biserica resăritului se începe în 1-a Septembrie, şi nu în 1-a Ianariu? Minele noastre se încep şi acum cu 1-a Septembrie. Calendarul sfinţilor din orologiu se începe în 1-a Septembrie, în care şi până astăzi stă în cărţile noastre, că este începutul indictului, adică al anului nou, după computul folosit în imperiul bizantin.

În apus însă în urma dispoziţiilor Sfintului Scaun Apostolic a început a se computa anul nu dela 1-a Septembrie, ci dela 1-a Ianariu.

În numărul trecut am vădit deja, că şi serbătorea Nascerii Domnului în urma dispoziţiilor Sfintului Scaun Apostolic se serbeză în 25 Decembrie şi în resăritu şi în apus. Motivele, pentru cari S. Scaun Apostolic a dispus ziua de 25 Decembrie pentru serbătorea Nascerii Domnului, sunt şi istorice, dară mai mult motive forte frumoase mistice. Ziua de 25 Decembrie adică cade chiar în timpul solstiului de iernă, de când ziua începe a cresce, era noptea a scade. Cu nascerea Mântuitorului însă lumina adevărului a în-

ceput a cresce, era noptea nesciintei a scade. Pentru aceea a şi disu despre Elu S. Ioan Botezătorul, reprezentatele cel mai din urmă al legii vechi, că „Lui se cade a cresce, era mie a mă micşora“. Nici un timp dară mai acomodat pentru serbarea Nascerii Mântuitorului lumii nu putea fi ales, ca solstiul de iernă, când însă-şi natura în cadrul ei representă schimbarea aceea radicală spre bine şi lumina, ce s'a înfimplat prin nascerea Mântuitorului lumii.

Cu nascerea Mântuitorului s'a început pentru genul omenesc un period nou, o epocă nouă. De aceea S. Scaun Apostolic a dispus forte frumos, că îndată după octava Nascerii Domnului, adică în 1-a Ianariu să se începă un an nou.

Dispoziţia acesta a Sfintului Scaun Apostolic o a primit numai decât întregu apusul, era resăritul desbinat, deşi strigă totu mereu, că Pontificele Romei nu este capul bisericei, totuşi şi fără voe lui s'a supus dispoziţiei acesteia papale, şi-şi începe şi el anul nu cu 1-a Septembrie, ci cu 1-a Ianariu, cum a dispus Pontificele Romei.

La Nascerea Domnului creştinii desbinaţi din resăritu au saltat şi s'au desfătat în urma dispoziţiei Scaunului Romei. La 1-a Ianariu înmorminteză anul vechi şi începă an nou, îşi gratulează împrumutat în urma dispoziţiilor Scaunului Romei. Şi totuşi dicu,

Feuilleton.

Două sticle de vin.

Deunăci m'am întâlnit cu el. Trebuie adică să scii, că eu încă mă înşir între acei puşini muritori fericiţi, cari scii, că cine e Argus.

L'am întâlnit la redacţia „Unirii“. Acolo se întâlnesc adică somităşile politice ale Blaşului.

Era după pranz, şi fiind că ne-a năpădit o iernă așa de crâncenă, de țiganii dicu, că e bine și vara și vara, aşi fi beut bucuros cu Argus un pahar de vin. La redacţie mai de multă mai puteai prinde și câte un pahar de vin, dar de o vreme dacă vrei să sorbi ceva, redactorul te imbie cu petroleu și terpenin.

Asta firesce că nu se unesce cu regulile bontonului. Dar ve potu incredința, că redacţiunea are în curtea și pivnița tipografiei petroleu și terpenin destul. Numai cătu nu e alu ei. Și-a făcut adică acolo reuniunea de consum magazine de tot felul de mărfuri fluide și solide.

Am mai preferit decă a nu primi bu-

năvoința ospitală a redacţiei și am chemat pe Argus la mine.

Și apoi scii, că in vino veritas. Am cercat să-l descos pe Argus.

„Scii, că regretu mult, că nu mai am prilej a ceti bizareriile tale? Sunt drăgălaș și folositore, despre asta te potu încredința pe cuvintă. De ce nu mai scrii?“

„A, un interview? Prietine, cu de acestea să nu-mi vii. Eu n'am pretenția unei importanțe ca a lui Fitz Gerald ori Fritz Gerald, cum i-a disu „Telegraful“.“

„Îți promit, că nu-ți voi publica vorbele.“

„Asta nu mă privesce. Publică-le, dacă te plătesci cu atâta la „Unirea“ pentru obligamentul, ce-l ai ca colaborator. Eu am abdisu „Unirii“ serviciile mele, de când ea dimpreună cu celelalte organe de publicitate a început a abusa de inițiala numelui „Argus“, cu care voiam să cuceresc o pagină în istoria literaturii noastre. Recunosc, că între cele cinci litere ale numelui meu cea dintâi e A. Dar pentru aceea nu voi răspundă nici pentru a cincia parte din cele ce scrii A și Anuță în „Unirea“ și Aminu în „Gazeta“ și acum și a—a în „Dreptatea“ în numărul de probă. Apropos!

Cet'ai în „Dreptatea“, că pe plaiurile Viflaimului înainte de asta cu nouăspredece vécuri oile și caprele observa ca și în zilele noastre moda de a purta clopote? Nu găsesci, că scirea asta are să facă senzație între archeologi?“

Mă simțiam atinsu. „Argus“ scia ca și mine, că eu mă subscriu în foii cu A. Ei vădu, că vorbele lui m'au supărat.

„N'ai să te superi,“ mi-a disu. „Tu mă interviewezi, și eu mă silesc a-ți răspunde așa, precum m'ai învățat însu-ți deunăci din Marc Twain.“

Ne-am împăcat golind paharele.

„Dar ce gândești tu despre procesul Memorandului?“ îi disu.

„Politica scii bine, că nu mi-a făcută nici odată plăcere, și eu țin mortiq la principiul acela al Iesuiților, că fiesce căruia să-i încredințezi numai lucruri de aceea, cari le isprăvesce cu plăcere. Atunci ai vedé cu ochii, cum ar spori lucrurile. Dar pentru aceea îmi ieau și eu câte odată voe de a-mi forma păreri politice. Așa și în privința procesului Memorandului.“

„Ascultă.“

„Ascultă dar. Înainte de tôte nutrescu conviugerea cea mai tare, că Tîrnava va mai

că nu se supună Pontificelui Romei, că el nu este Capul bisericii! Amară este ironia, în care din dispunere dumnezească rătăcirea trebuie să cadă nesilită de nimeni!

Bun este însă Dumneșeu, și pe o cale ori alta lumea va ajunge totuși ore cându, ca erăși să se desfăteze privind iubirea creștină între apusul și resăritul creștinu, și cu deosebire între S. Scaunul Apostolicu alu Romei, pe alu căru episcopu Pravila noastră românească îl numește „stăpână ală tuturoră adevăriteloră apostolesci biserici“ și între bisericile din resăritu. Până atunci să aruncăm o privire în fugă preste ceea ce pôte că ne va aduce anulă nouă 1894.

Întăiu și mai întăiu se pôte ușor, că anulă nouă 1894 ne va aduce căsătoria civilă, carea până acum, ori unde a fostu introdusă, nici unu bine n'a adus. Cu tôte acestea însă biserica nu va abdice nici în viitoru de pretenșiunea sa dréptă, ca credincioșii să inchie căsătoria și înaintea bisericei, și numai căsătoriile astfelu inchiate le va considera biserica de căsătorii adevărate, pe cându cele inchiate numai înaintea statulu și numai după legile statulu nu le va puté considera de atari. Totu asemenea biserica numai acelea divorțuri le va considera de legale, pe cari le va pronunța biserica, pe cându pe cele pronunțate numai de stat nu le va considera de valide.

Dacă Dumneșeu dară va suferi, ca să vină preste noi căsătoria civilă, atunci clerulu va trebui în continuu să învețe pe popor legile bisericei cu privire la căsătorie, și să-i insuflé unu respectu și mai mare față cu această taină sfintă decâtu cum l'a avut până acum. Numai așa va puté să paralizéze urmările rele ale căsătoriei civile în mijloculu poporulu.

Alu doilea lucru, ce ne așteptă siguru în anulă 1894, este ridicarea salareloră învățătoresci la minimulu de 300 fl. v. a. Considerându ostenelele învățătorulu putem să dîcem, că suma acésta nu e mare. E mare însă,

dacă considerăm indolinta poporulu nostru față cu cauza scolastică. Dacă undeva, apoi aci este forțe de lipsă, ca inteligința mirénă să lucre umérū la umérū cu clerulu. Suntem informați, că în archidieceasă spre acestu scopu se va conchema încă în primăvara anulă 1894 unu congresu din cleru și popor. Decisiunile lui voru fi de bună samă bune. Asta însă nu este destulu. Acelea voru trebui și esecutate. Dacă însă la esecutare clerulu cu poporulu inteligentulu voru emula în zelū și abnegațiune, atunci ușor potu fi esecutate, și prin aceea voru fi mântuite școlele noastre de pericolulu peririi.

Alu treilea lucru, ce pôte că ne așteptă în anulă 1894, este denumirea noulu Mitropolitu. De cându avem acte despre alegerile și denumirile Mitropolitulu, încă nici odată n'a trecut atăta timpu între alegere și denumire ca acum. Ce e dreptu, cu mândrie putem să dîcem, că guvernarea bisericescă până acum n'a suferitū nimicū prin vacanța îndelungată. Causa este de o parte spiritulu Mitropolitulu în veci neuitatū Vancea, care petrece încă între noi, de altă parte abilitatea cunoscută a bărbatulu, pe care înțelepciunea Capitulu mitropolitanu l'a pus în fruntea archidiecesei și în parte și a provinciei. De aceea o spunem apriatū, că decâtu o denumire nenimerită multu mai bună e vacanța de acum. De aceea ce putem face, este să ne rugăm la Dumneșeu, ca în anulă ce vine, ori să se facă o denumire nimerită de Mitropolitu, ori dacă nu, atunci să rămânem, cum suntem.

În urmă deși nu credem, totuși se pôte, ca din o parte ori alta și în 1894 să fie atacată biserica noastră. Căci aū nu amū vedutū în 1892 și 1893, cum unii omeni pe câtu de mediocri și superficiali, pe atătu de cutezători aū atacatū biserica noastră cu o efronterie și perfidie vrednică de nisce grecotei și sêrbotei ca Visarionu și Sofroniu din véculu trecutū? De se va întâmpla acésta, noi vomu fi gata la luptă cu

ori și cine, și dreptatea causei noastre ne asigură triumfulu.

Premițându-le acestea, dorim din inimă tuturoră cetitoriloră nostri anulă nouă fericitū.

„Dreptatea“. — Noulu diarū anunțatū și de noi a apărutū în Timișóra, avendū de editoru pe diu Corneliu Diaconovich, érá de redactoru responsabilu pe diu Dr. Valeriu Branisce.

În numărulu de probă apărutū în 6 a c. „Dreptatea“ promite, că va lupta alături de celealalte organe naționale pentru realizarea și validitatea aspirațiunilor și drepturiloră noastre naționale legitime. Baza activității noulu organu va fi programulu partidulu naționalu dela 1801, devisa solidaritatea națională. Conformu intențiunii fondatorilor, cari suntū inteligința română din Bănatū și părțile ungurene, acestu diarū va cerca prin ținuta sa clară și hotărîtă să-și împlinescă datorința față de națiune și patrie, avendū în vedere totdeuna marile interese ale poporulu românū și deșteptândū și dezvoltândū consciința națională. „Dreptatea“ promite, că va lucra, să ne strîngemū rîndurile, și ca toți Români, fără deosebire de provințe, să lupte sub același stindardū, cu aceeași mijloce, precum scopulu unulu este. Mai departe va apăra aședămintele noastre culturale, bisericesci și școlare și va căuta, ca prin acțiunea comună și unitară a celoralalte poporé din patrie să se redea patriei noastre caracterulu poliglotū.

„Dreptatea“ pe lângă articli de fondū are rubrice anumite pentru tractarea cestiuniloră importante din Austro-Ungaria, România și străinătate, apoi pentru cestiunile speciale din municipiu, pentru cele bisericesci, scolastice și literare. În fine aduce estrase din foile oficiose, érá în „Foișóra“ publică scrieri beletristice originale și traducțiuni alese.

Spre a desvolta în poporū gustulu de lectură și interesulu pentru causele românesci se edă „Fóea de Duminecă“ redijată după trebuințele și capacitatea poporulu.

Dreptatea este celū mai mare, celū mai avutū și mai variatū în cuprinsū între tôte diarele românesci apărute până acum în

duce multe, forțe multe iazuri, până cându Tirnăveni voru grăi toți numai unguresce. Vrei să scii, pe ce-mi întemeiezū convingerea asta? Pe aceea, că nu am nici unu îndemnū de a mă gândi la aceea, că între procesele din Clușu și între limba Tirnăveniloră aș puté găsi raportu de cauză și efectū. După atăta svrcoale a meșteșugariloră din Clușu ar trebui, ca măcaru unu cornū alu Ardélulu să se fie magiarisatū.

„Dar membrii comitetulu centralu? La ei gânditu-te-ai?“

„Cum să nu? În lumina istoriei pôte să prevadă ori cine, că-i voru osindi. Dar audit'ai de vre-o cauză măreță și ideală, că ea ar fi ajunsă fără de martiri la biruință?“

„Să trăiescă martirii,“ dîsei ciocnidū păharulu meu de alu lui Argus. „Dar ce dîci despre făina dela consumū? Uită, câtu de rău aū succesū colacii.“

„Greșele de acestea se întâmplă și în familiile cele mai bune. Așa s'a pututū întâmpla și în Lugoșu, și de altă dată scii, că cei din Lugoșu își voru deschide ochii mai bine, dacă voru să facă în Blașu concurență la făina străiniloră. Reuniunea de consumū nu pörtă nici o vină. Că neguțătorii străini din Blașu încă nu și-aū inchisū prăvăliile, e vina multora din Blașu și jur.“

Mi-i a numitū și cu numele pe acei mulți dintre inteliginții români din Blașu și dintre preoții români din jurulu Blașulu, cari, — să le fie rușine, — spriginescū pe comercianții străini și cu esemplulu lorū îndemnă la același lucru și pe alții, pe cari ar fi chemați să-i lumineze. „Așa stămū și cu cauza națională,“ continuă apoi, „și cu ori ce altă întreprindere românească. S'a întemeiatū în Blașu reuniunea de consumū, și în urmare s'a redusū prețurile mărfuriloră une ori și cu 30%. Și omenii nostri cărturari nu voru să înțelegă, că asta însămnă, că în chipulu acesta poporulu din jurulu Blașulu crută în fiesce care anū câteva deei de miu de floreni, cari facū câteva moșii românesci. Înțeles'ai? Câteva moșii românesci mântuesce reuniunea noastră de consumū în fiesce care anū! Și cărturarii aceia voru să trecă de luminători ai poporulu! Nu, ei lorū încă li-se potrivește cuvintele Scripturei, că suntū povățuitori orbii ai orbilor, érá de va povățui orbū pe orbū, amindoi voru cadé în gropă.“

„Dă-mi voe să publicū vorbele tale în „Unirea“,“ l'am rugatū eu.

„Fă-o, dacă ai plăcere. Dar te îndreptezū, că voru dîce, că espectorarii de

acestea nu se potrivește caracterulu seriosū alu „Unirii“.“

„Dîcă. Dór n'aū mai dîs'o și până acuma? Dar să mai povestimū și despre altele. Vei fi cetitū, că „Musa Română“ érá va apăre.“

„Cetit'am și mă temū, că acuși voiū ceti și aceea, că „în lipsa spriginulu materialu încetéză a apăre“. Nici nu m'ași mira așa tare. Am cetitū despre împératulu Maximilianu, șă elū îndată după sosirea sa în Mexico a întemeiatū universitate în capitala împérației sale, dar și-a uitatū să întemeieze mai întăiu școle poporale. Scii, că-mi e chiaru dorū, să audū corulu clericiloră érá în catedrala din Blașu? Dar apoi reuniunea de cântări, care era numai să se întemeieze, puté-mi-ai spune, de ce nu s'a întemeiatū?“

„Mai slăbesce-mă și nu întorce vorba. Dór tu ești interviewatulu și ai să răspundū.“

„N'ai ce face. Vorba vorbă aduce. Ai voe să mă interviewezi pe mine, dar și eu, să te interviewezi pe tine.“

„Și dacă n'am spusū, că între vorbele aceste amū mai gustatū din vinū, o spunū acuma.“

„Dar era pe aci să-mi uitū. Ce dîci despre reuniunea femeiloră din Blașu?“

monarchia noastră. Aparițiunea ei ca un valeros organ național este chiar binevenită acum, când biserica și națiunea română este espusă la prigoniri grele din partea șovinismului, când luptătorii naționali trebuie să zacă cu anii prin temnițele umede și nesănătoase, și când întregă comitetul național este tras în judecată pentru luptele politice purtate pentru validitatea justelor noastre aspirațiuni naționale. Aparițiunea acestui mare organ de publicitate este totodată un semn învederat, că conștiința națională preste tot s'a deșteptat, și că poporul român s'a oțelit în lupta politică, ce o poartă, și a simțit necesitatea de a-și înmulți armele de luptă constituțională. Dorim noului ziar spriginul material și moral al tuturor Românilor și realizarea principiilor, pentru cari militază.

„Dreptatea” împreună cu „Foaia de Duminecă” costeză 12 fl. pe an. „Foaia de Duminecă” se poate prenumera și separată cu 2 fl. pe an. Abonamentele se trimit la „Administrațiunea ziarului „Dreptatea” în Timișoara (Temesvár Stadthausgasse nr. 4).

Proiectul de lege

despre dreptul matrimonial.

(Continuare.)

§. 103. Desfacerea căsătoriei nu o poate cere acela, care s'a învoit cu fapta punibilă a soțului său, sau a luat parte la acesta. Împrejurarea, că și pentru partea, care cere desfacerea, există motiv de despărțire, nu exclude dreptul de acțiune.

§. 104. Dreptul de acțiune încetează când soțul a fertat fapta punibilă. O iertare are loc și în decursul procesului.

§. 105. În casurile §§-lor 97, 99, 100 și 102 acțiunea se poate înainta numai în decurs de șese luni, socotite dela ziua în care soțul a ajuns la cunoștința faptei punibile, respective a sentinței penale în vigoare.

După 10 ani dela săvârșirea faptei punibile, respective după intrarea sentinței penale în putere de drept, nu mai poate avea loc acțiune pentru despărțenie.

Dacă este soțul împedecat prin forță sau necapacitate de acțiune la intentarea acuzei, cursul termenului ține până când durează această pedecă.

§. 106. Pentru spriginirea cererii de despărțenie pe lângă motivul de despărțenie,

„Ai aștepta, să dăci și despre ea critică. Dar de astă dată nu-ți voi fi spre plăcere. Pe reuniunea asta o așteptă zile de mare batere de cap. S'a hotărât, să se zidescă o aripă nouă la școala de fete. Acum vaqă reuniunea, să-și implinescă chemarea îndoindu-și zelul de până acuma. Dar scii, că comitetul reuniunii a hotărât, să meargă la bală în toalete câtă se poate de simple?”

„Firese că scii. Trăescă comitetul reuniunii femeilor române din Blagă!” Ovațiunea asta a mea o înțelegeți, dacă vă destălnuesc din nou, că sunt înșurat.

„Bine, bine, trăescă de pe partea mea. Dar să nu umbli și hotărîrea asta ca ortografia Academiei, carea nu o folosescă nici chiar membrii Academiei. N'ai băgat de samă, că Românii sunt născuți să fie anarhiști?”

„Mai slăbesce-mă cu observări de acestea. Ele-mi vatemă simțemintul național. Ce lipsă au Românii de unitate ortografică? Leo non captat muscas.”

Și pe lângă vorbe de acestea amă golită și sticla a două. Numai să nu vă închipuiți, că sticlele ar fi fostă mari.

A.

care servește de basă la acțiune sau contra ei, se poate face provocare și la astfel de motiv de despărțenie, în privința căruia dreptul de acțiune deja a încetat.

§. 107. În sentința de despărțenie acel soț, din vina căruia s'a despărțit căsătoria, este declarat de vinovat.

Dacă în urma unei contra-acțiuni a urmat despărțirea căsătoriei purtându vina ambele părți, declară judecătorul pe ambii soți de vinovați.

Și fără contraacțiune poate acusatul cere, dacă în cazul despărțirii căsătoriei va fi și acusatul declarat vinovat, dacă el față cu acesta arată un motiv de despărțire; această cerere și-o poate baza și pe un astfel de motiv de despărțire, privitor la care a încetat deja dreptul său de acțiune, care a existat încă pe timpul ivirii motivului, care a servit de basă despărțirii.

Acela dintre soți, care a fost declarat vinovat de adulter, trebuie oprit în sentința de despărțire a lua în căsătorie pe acela, cu care a săvârșit adulterul.

§. 108. Un soț mărginit în capacitatea sa de acțiune este capace de proces intentat în contra lui pentru despărțenie.

§. 109. În numele unui soț spiritualmente bolnav poate reprezentantul lui legal cu imputernicirea tutorului să ceră despărțenia. Tutorul poate da numai atunci imputernicirea, când interesul celui bolnav o pretinde acesta.

§. 110. Căsătoria încetează în ziua, în care sentința de despărțire a intrat în putere de drept.

§. 111. În cazul despărțeniei să se aplice raporturile de avere ale soțului ca normă, întru cât legea actuală nu dispune altceva.

§. 112. Dacă sentința a declarat numai pe unul dintre soți vinovat, atunci celalalt soț poate cere înapoi darurile făcute în decursul căsătoriei. Promisiunile de daruri, pe cari le-a făcut nevinovatul soț în contract, precum și în decursul căsătoriei pentru partea vinovată, își perd vigoarea. Pentru cerere înapoi sunt a se lua în considerațiune normele perei de înăvire. Dreptul cererii înapoi trece la moștenitorii numai în acel cas, când soțul și-lu valorază acesta prin o piră.

Piră se prescrie în decursul unui an calculat dela despărțenie.

§. 113. Bărbatul declarat vinovat este dator să susțină pe nevastă-sa corespunzătorii poziției de avere și stării ei sociale, întru câtă o astfel de întreținere este nesuficientă din partea femeii.

Întreținerea este a se plăti în bani gata anticipativ și de regulă în rate lunare. Soțul la dorința femeii este obligat să stabilească întreținerea.

§. 114. O urcare a întreținerii stabilite se întâmplă:

a) când întreținerea neapărată de lipsă din cauza averii bărbatului nu poate fi evaluată și acesta într'aceea s'a ameliorat; b) când la stabilirea întreținerii au fost calculate astfel de venituri ale femeii.

§. 115. Cu privire la întreținere se pot înțelege liber soții după intentarea procesului, și femeia poate să și renunțe la acesta.

Îndatorarea întreținerii trece și la moștenitorii bărbatului. Aceștia pot însă să ceră micșorarea acesteia până la maximul venitului curat.

§. 116. Datoria bărbatului pentru întreținere încetă, dacă femeia închie o altă căsătorie.

§. 117. Femeia vinovată despărțită nu poate purta numele bărbatului său. Femeia nevinovată poate să-și păstreze și după despărțire numele bărbatului său, dacă își exprimă voința acesta în proces. Judecătorul este obligat, să pronunțe acest drept al femeii în sentința de despărțenie.

§. 118. Judecătorul decide în sentința de despărțire și cu privire la susținerea și adăpostirea copiilor comuni minori.

Dacă părintii nu s'au putut înțelege altcum, rămân copiii până la vîrsta de 7 ani la mamă, preste această vîrstă vor fi dați în îngrijirea tatălui nevinovat ori mamei nevinovate; dacă însă ambii părinți au fost declarați vinovați, ficiorii vor fi încredințați îngrijirii tatălui, ér fetele îngrijirii mamei.

Judecătorul poate dispune cu considerațiunea vinovăției părinților și a altor împrejurări în interesul copiilor, chiar și declinandu dela înțelegerea părinților, despre susunite norme, ba poate chiar să predea copiii unei a treia persoane.

Costul întreținerii și al educațiunii copiilor comuni sunt ambii părinți datori în raport cu venitele lor să-lu acopere, dacă venitul din averea copiilor nu este îndestulitor. În cazul unui pericol atât tribunul, cât și oficiul tutoral vor dispune asigurarea întreținerii copiilor.

§. 119. Dacă judecătorul nu ține de îndestulitoare faptele lămurite în proces, ca să se decidă în asigurarea și întreținerea copiilor, se abate de la această dispozițiune și după terminarea procesului trimite actele la oficiul tutoral.

§. 120. Dacă judecătorul a decis în procesul de despărțenie asigurarea copiilor, dar în urma împrejurărilor schimbate decisiunea lui nu mai corespunde intereselor copiilor, atunci oficiul tutoral poate dispune abaterea dela decisiunea judecătorească.

§. 121. În casurile §§. 97, 99, 100 și 102 judecătorul pentru încercarea împăcării înainte despărțeniei dispune de regulă viața despărțită a soților dela masă și pat.

Numai atunci se poate încunjura dispozițiunea despărțirii vieții, dacă nu se poate spera nici decum o împăcare între soți.

Despărțirea de masă și pat nu poate fi decretată pe timp mai puțin de 6 luni, dar nici mai mult ca pe un an, și nu se poate repeta. La cererea unanimă a părților se poate pronunța și pe mai mult timp viața despărțită.

§. 122. Dacă soții în timpul despărțirii sale de masă și pat voescă să trăescă érași împreună, sau acusatul în decurs de trei luni după pronunțarea despărțirii de masă și pat nu cere despărțenia, atunci pe basă motivului în proces nu se mai poate cere despărțenia.

§. 123. Despărțirea judecătorească a separării de masă și pat o poate cere fie care soț până la terminarea procesului.

§. 124. În timpul separării de pat și masă soții nu sunt obligați a trăi împreună și a-și implini datorințele conjugale.

§. 125. În cazul hotărîrii separării de masă și de pat dispune judecătorul asupra asigurării și întreținerii copiilor comuni minori, precum și a femeii, asemenea și asupra împrejurării, ca să i-se predea acesteia obiectele necesare; elu poate modera întreținerea femeii conform raporturilor de avere și de câștig ale soțului, ba poate chiar să dispenseze pe bărbat dela împlinirea acesteia.

§. 126. Acelu tată sau acea mamă, căruia nu compete dreptul de creștere, poate să convină cu copiii săi și să controleze creșterea acestora.

Modul convenirii o stabilește la casă de lipsă oficiul tutoral, care poate chiar exclude convenirea în interesul veditu al copiilor.

(Va urma.)

Revista bisericească.

Din Patrie.

Preaveneratul Ordinariat a distribuit în archidieceasă versiunea română a pastoralului colective a episcopatului catolic spre a fi publicată și esplicată poporului credincios la serbătorea Botezului Domnului ori în una din Duminecile mai de aproape. În diecesă Lu-

goșului s'a publicat numita pastorală în serbătorile Născerii Domnului.

Episcopul dela Alba-regală Dr. F. Steiner publicându în diecesa sa pastorală colectivă a episcopatului catolic rîgă și îndemnă preoțimea, ca să nu cruce nici o ostenelă spre a ajuta pe episcopi întru delăturarea marelui pericolu, ce amenință biserica și patria. Nu numai de pe amvon să învețe poporul, ci cu totă ocaziunea. Și zelul să nu se mărginească numai la acēsta, ci atăt preoții, căt și credincioșii să recerce pe bărbații, cari sunt trimiși în dietă spre a apăra drepturile cetățenilor și a promova binele patriei, ca aducēdu-și aminte de obligamentul lor prin votul lor să depărteze marea injurie îndreptată asupra bisericei lui Dumnezeu și a conștiinței credincioșilor. Pe lângă aceea clerul și poporul să adreseze parlamentului rugări spre a nu vota legile nedrepte proiectate de guvern. În fine mai provocă episcopul pe preoți, ca în fiesce care districtu protopopescu să pună la cale adunări populare imosante spre a protesta în contra planurilor guvernului inimice bisericei.

Este cunoscut, că cu ocaziunea ultimelor alegeri dietale mulți deputați spre a-și asigura voturile catolicilor au promis și s'au obligat parte cu graiul viu, parte în scris prin reversale formale, că vor apăra interesele bisericei în dietă și vor vota în contra tuturor proiectelor inimice bisericei. Spre a face presiune, ca acești deputați să-și țină cuvintul, diarul „M. Allam” a rugat pe alegători, să-i trimită copii autentice de pe reversalele date și respective numele martorilor, înaintea cărora s'au obligat deputații, că vor vota în contra proiectelor de legi inimice bisericei. Până acum s'au trimis numitul diaru din mai multe cercuri electorale documentele cerute, cari se vor da publicității la casul, cândă cutare deputat nu și-ar ținē cuvintul dat.

Deputatul br. Atzél Béla, care a eșit din partidul guvernamental, încă a primit raportul din cercurile electorale, în cari se descrie, care deputat și între ce împrejurări a dat reversale. Până acum dispune de preste 50 de reversale.

Guvernul se teme, că va perde foarte multe voturi. Pentru aceea diarele guvernamentale învață, că deputații liberali nu ar fi obligați a-și ținē cuvintul dat. Frumósă morală!

„Comisiunea regnicolară” pentru regularea congruel va ținē în 20 a. c. o conferință în Budapesta. Între membrii acestei comisiuni se află și Escelența Sa Mihailu Pavelu episcopul gr. cat. de Orade.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Ministrul austriac de finanțe Plener petrecēndu câteva zile în Budapesta s'a consultat cu ministrul ungurescu de finanțe Dr. Wekerle cu privire la efeptuirea regulării valutei. Precum anunță diarele semioficiose, ambii ministri ar fi convenit în aceea, ca în luna viitoare să

se prezenteze parlamentelor un proiect de lege cu privire la retragerea din circulațiune a notelor de stat de câte 1 fl., cari vor fi înlocuite cu corone și respective floreni (2 corone) de argint. Celelalte note de stat — până la 2 milioane fl. — se vor retrage în chipul următoriu: Statul va da banței austro-ungare atăta aur, câte note voesce a retrage din curs. Pentru aurul primit banca va emite bancnote, prin cari se vor schimba notele de stat. Aurul primit de bancă nu trece în deplina ei posesiune, ci numai interimal până la renoirea convențiunii închiate cu banca. Până atunci piesele de aur de câte 10 și 20 corone nu vor fi puse în circulațiune. Va mai trece mult timp, până ce vom avea bani de aur.

Italia.

Turburările din Sicilia au degenerat în revoluțiune formală. Fasci, membrii unei reuniuni secrete a plugarilor, s'au organizat militar. Membrii acestei reuniuni sunt provēduți cu puscă, pistole și pumnale, precum și cu munițiunea de lipsă. Ei organiză și poporul, încătă dă peptu cu armata. Pe lângă aceea mai agită la revoluțiune poporul redus la sapă de lemn și membri de ai asociațiunii internaționale a socialistilor și deputații italieni socialisti. La unul din aceștia cu numele de Felice s'au aflat mai multe scrisori compromițtoare. După informațiunile sosite până acum poporul revoltat în Campobello a dirimat casa magistratului și a ars tôte registrele de dare. În Marrara cei resculați au aprins tôte morile, oficiile de dare, casa magistratului, prefectura, școla și casele celor avuți. Focul a prefăcut în cenușe partea cea mai mare a orașului, ce numără la 14000 de locuitori. În Castelvetro poporul a eliberat cu forță pe cei închiși mai înainte pentru turburări, au depus pe primari și au pus primari pe președintele reuniunii lucrătorilor de acolo. Cu această ocaziune au rămas morți 2 carabinieri (armata italiană) și 2 revoluționari. În Pietraperzia poporul a aprins tôte edificiile publice și a dirimat edificiul oficiului postal și telegrafic, apoi ciocnindu-se cu armata a suferit o pierdere de 8 morți și 15 răniți, era dintre militari au rămas 1 mort și 11 răniți. Totu asemenea s'a purtat poporul și în Gibellina, unde a avut 12 morți și 20 răniți. Aprinderea edificiilor publice și ciocniri sângerose s'au mai întâmplat în Marsala, Butera, Santaninfa, Termini, Sambuca, Belmonte. Poporul și unde a fost până acum liniștit, începe a se revolta contra auctorităților publice, în cari privesce pe dușmanii săi, cari îl despoe de avere pentru contribuțiunile de tot felul și-l lasă pradă arindașilor, fabricanților mari și întreprindătorilor fără conștiință. În ținuturile revoltate s'au trimis la 60,000 ostași și s'a proclamat starea de asedi și generalul Morra di Liriano e provēdut cu putere dictatorică. Revoluția se lătesce și în alte părți ale Italiei. În Neapoli poporul prin demonstrațiunile turburate liniștea publică; mai mulți au fost are-

stați. În Roma s'au împrăștiat foi volante, pe cari era scris: „Jos cu vampirul poporului!” „Să trăescă martirul Sicilian!” „Jos cu dările!” Mai mulți anarhiști au fost arestați. Totu în Roma o cetă de lucrători cu flamură roșie în frunte strigă: „Trăescă socialismul!” Era asupra poliției, care a voit să-i aducă la ordine, au pușcat cu revolvere. Lucrătorii din Turin, Milan, Genua și alte cetăți se pregătesc la manifestări grandioase în favorul revoluționarilor. Întregă Italia este în fere și e nemulțămă cu situațiunea politică și economică, în care a adus'o liberalismul.

Probabil, că forța armată să îndușescă de o cam dată revoluția, dară cauzele, ce au produs'o, vor rămâne și mai departe ca o rană deschisă pe corpul statului italian.

Corespondințe.

Blăși în zilele Născerii Domnului.

Stimate Domnule Redactor!

În zilele acestea îmi cădu în mână o cărtică de 63 pagini intitulată „Petru Maior, un studiu biografic de George Bogdanu Dulcă. Cernăuți 1893.” Cărtica alceum este binisor scrisă, deși se observă în ea o forță însemnată a autorului de a manifesta mai mult spirit în modul de a scrie, decât poșede în adevăr. Sufere cărtica în adevăr însă dela pagina 14—19 de scăderea aceea stereotipă la noi, de care suferă tôte scrierile despre Petru Maior, Samuilu Clain și Georgiu Șincai. Ridică adevă pe Petru Maior până la ceri, și scobora pe episcopul Bobu până la iad. Căci și autorul nostru ca și alții este unilateral. A studiat pe Petru Maior, n'a studiat însă pe episcopul Bobu. Dovedă despre acēsta este, că autorul nostru nu seie nici anul, când Bobu „se aședase în scaunul de episcop”, căci la pag. 14 dice, că acēsta s'a întâmplat la 1782, pe când în faptă s'a întâmplat la 11 Iuliu 1784.

Autorul nostru în paginile amintite descrie pe episcopul Bobu ca pe un om iubitor de întunecă, care prigonia aspru pe toți bărbații de știință. Spre a dovedi acēsta, se basază pe înimiciția cunoscută, în care a trăit episcopul Bobu cu Maior, Șincai și Clain. Fără de a cerca să străbată mai afund în lucru, autorul nostru își esplică înimiciția acēsta din aceea, că Bobu nu iubia de loc cultura nēmului nostru, cum o iubia acēsta, din care pricină elu ca omul întunecului nici nu i-a putut suferi. În adevăr dacă e vorba de ușorătate, apoi mai pe ușorul nu se pōte esplica înimiciția acēsta între Bobu și acești trei bărbați luminați. Dacă e vorba însă de adevăr, apoi nici o esplicare nu e mai departe de adevăr ca acēsta. Căci dacă episcopul Bobu iubia așa tare întunecul nēmului nostru, atunci iubirea acēsta a întunecului a trebuit să se vedescă în tôte faptele lu. Episcopul Bobu însă a fundat din crutarele sale Capitulu din Blăși între altele, ca să creeze pușțiuni frumoșe sociale pentru bărbații luminați din cler, cari lipsiau putem dice, de tot, și a denumit însuși de membri ai Capitulu totu bărbați luminați, a făcut salare pentru profesorii de teologie și filosofie, a făcut fundatiuni în conviecte

din Clușiu, Belgrad și Ogorhei pentru tinerii români, a adunat o avere de aproape 700,000 fl. colosală după împrejurările sale, și aceea totă a lăsat-o clerului, ca să potă înainta în cultură, era nămurilor sale nimica; pe bărbații binemeriți de cultura nămurii noastre nici la morțe nu i-a uitat, ci a dispus, ca pentru ei, anume Ștefan Szalcsvai, Ladislau Geczy, Mihail Timar, Alesandru Fiscuti, Demetriu Caianu, Ioan Para, Capitulu lui, până va esiste, în Dumineca întâie după 15 a fieșce cărei luni să celebreze în biserica catedrală din Blășiu laolaltă S. Liturgie, ceea ce se întâmplă și astăzi; a edificat pentru Români biserici frumoșe cu mari spese și greutate în mijlocul Sasilor și Magiarilor, ca în Clușiu, Ogorhei, Mediaș, Sebeș și airea, și a lucrat chiar și pe terenul literar pentru cultura nămurii sâ. Este un atare bărbat iubitor de înținerie? De bună samă că așa ceva pôte sustine numai cel ce nu cunoșce activitatea acestui bun episcop, fiind că nu a studiat-o, ci a ascultat numai pe inamicii lui.

Pricina dușmăniei între episcopul Bobu și între acei trei bărbați este a se căuta airea. Bobu era episcop. Ceii trei erau omeni de sciință. Bobu era superior cu puterea. Acești trei superiori cu învățatura. Ordinea socială poftia însă și poftesce, ca și cel superior cu învățatura să se supună mai marelui sâ, care e superior cu puterea publică, ce o are în mână. Și multe spirite mari așa au și făcut, și pentru aceea totu mari au rămas. Chiar și Fiul lui Dumnezeu s'a supus Cesarului, și i-a plătit darea. Șincai, Maior și Clain din nenorocire nu erau omeni, cari să scie, că pe lângă totă învățatura sa totuși trebușcă să fie cu supunere și ascultare față cu episcopul sâ. De aci apoi conflictul între ei și Bobu. De aci apoi apariția aceea tristă, că înaintea lor totu ce făcea Bobu ca Episcop, era rât, deși dacă ar fi fost ei episcop, totu ca și Bobu ar fi lucrat. Dacă Bobu introducea ceva nou în biserică, ei strigau, că e latinisatie, și se gerat de mari apărători ai aședămintelor resăritene, pe când dacă Bobu ar fi fost apărătorul acelor aședămintes, atunci ei ar fi strigat, că Bobu trage spre schismă. Că în casuri de acestea până unde pôte merge patima în omeni, se pôte vedea din Protopopadichia lui Petru Maior. În cartea acăsta Petru Maior cu opusețiunea față cu episcopul Bobu merse așa de departe, cât pe episcop îl desbracă de totă puterea episcopescă de jurisdicțiune, și aceea întrăgă o transpune la protopop, așa cât episcopul nu-i rămâne decât puterea de ord, căci veți Dăme Maior era pe atunci protopop la Reghin. Ba merge până acolo, cât spre a-și dovedi tecele sale se folosesc și de brutalitățile principilor calvinesci față cu Mitropolia Românilor. Atari drepturi, cum dă Maior în cartea acăsta protopopilor, nu au avut protopopi nici când nici pe departe nici în biserica resăritului, nici în a apusului, și chiar nici la Calvin. Totă protopopadichia lui Maior este o destrăbălare a întregel ordinii publice bisericesci, o anarhie deplină. Și dacă Maior ar fi fost episcop, era nu Bobu, și dacă un protopop ar fi scris o atare carte, atunci el însuși ar fi afurisit pe acel protopop.

Constată deci rezultatul. Scrieri uni-

laterale ca acăsta a dlui Duica, pe lângă tôte părțile sale bune, nu oglindă adevărul curat, și nici nu învață tinerimea noastră a cunoșce cum se cuvine pe bărbații nostri în adevărul mari.

Aa.

Colecta pentru gimnasiul din Blășiu.

Suma din nr. 1	fl. 1960.12
Domnul Basiliu Maior din Huseu a colectat dela:	
<i>Basiliu Maior</i>	fl. 3.—
<i>Ilariu Vladu</i>	fl. 1.50
<i>Gligor Ilie</i>	fl. —.50
<i>Teodoru Vlaicu</i>	fl. 1.—
<i>Dionu Corozu</i>	fl. 1.—
<i>Teodoru Suteu</i>	fl. 1.—
George Pascha preot în Satu-noi de jos a mai colectat dela:	
<i>Veduva Parascha Bolte</i>	fl. 2.—
Dlul Alesandru Filipu adv. în Abrud a colectat dela:	
<i>Alesandru Filipu adv.</i>	fl. 100.—
<i>Ana Filipu n. Cepeșu</i>	fl. 20.—
<i>Dr. Laurentiu Popu adv.</i>	fl. 20.—
<i>Dr. Enea Draia</i>	fl. 5.—
<i>Simeonu Dandea</i>	fl. 2.—
<i>Dr. Vasile Fodoru adv.</i>	fl. 5.—
<i>Victoru Barișu</i>	fl. 10.—
Soc. minei „Carolea”	fl. 10.—
Comuna Buciumu	fl. 20.—
Comuna Mușca	fl. 10.—
<i>Iosifu Crișanu adv.</i>	fl. 10.—
<i>Teodoru Farcașu</i> preot în Ganciu a colectat dela poporul de acolo	fl. 6.—
<i>Dr. Ilarionu Pușcariu</i> Sibiu	fl. 5.—
Dr. Simionu Caianu medic în Roșia de munte a colectat dela:	
<i>Dr. Simionu Caianu</i>	fl. 100.—
<i>Basiliu Bașota</i>	fl. 10.—
<i>Băbușu Iovișu</i>	fl. 10.—
<i>Iosifu Almușu</i>	fl. 20.—
<i>Ioan Almușanu</i>	fl. 4.—
<i>Alesandru Almușanu</i>	fl. 2.—
<i>Candinu Ciura</i>	fl. 1.—
<i>Simionu Morariu</i>	fl. 1.—
Bis. gr.-cat. din Roșia	fl. 10.—
<i>Nicolae Bejanu</i> doc. în Varadia	fl. 2.—
Domnul Eugeniu Bianu din Făget a colectat dela:	
<i>Eugeniu Bianu</i>	fl. 5.—
<i>Vasile Popa</i>	fl. 1.—
<i>Gligoru Bianu</i>	fl. 1.—
<i>George Genea</i>	fl. —.50
<i>Patriciu Negrea</i>	fl. —.20
<i>Șoreu Mihailu</i>	fl. —.20
<i>Gomșu Ioan</i>	fl. —.20
<i>Ioan Veltu</i>	fl. —.50
<i>Petru Popa</i>	fl. —.20
<i>Aritonu Corfariu</i>	fl. —.20
<i>Popa Nichie</i>	fl. —.20
<i>George Șoreu</i>	fl. —.20
<i>Toaderu Chirilă</i>	fl. —.20
<i>Ioan Mihailu</i>	fl. —.20
<i>Bianu Vasilică</i>	fl. 1.—
<i>Genea Luca</i>	fl. —.50
Domnul Dr. Nic. Ciacianu medic în Pectea rom. a colectat dela:	
<i>Dr. Nicolau Ciacianu</i>	fl. 100.—
<i>Dr. D. Barbă</i> preot gr. or.	fl. 2.—
<i>Ștefanu Tomădanu</i> gr. or.	fl. 2.—
Din comuna mică Spini s'a colectat prin Isidoru Costea:	
<i>Isidoru Costea</i>	fl. 6.—
<i>Iacobu Tulea</i>	fl. 5.—
<i>Pavelu Jica</i>	fl. 5.—
<i>Georgiu Ciulea</i>	fl. 5.—
Suma	fl. 2489.42

Invitare la prenumerațiune.

Prin acăsta invităm la abonamentu nou cu prețurile din capul foii.

Restanțierii să-și achiteze abonamentulu câtu mai îngrabă, ca

să se evite neregularități în espedarea foii.

Cei vechi să ne rămână credincioși și să ne mai câștige abonenti noi.

Din partea noastră vomu cerca a mulțami tôte așteptările.

Redacțiunea și Administrațiunea „Unirii”.

Noutăți.

Președintele „Asociațiunii” aprobat. Primitu sciirea, că guvernulu a aprobat alegerea Rsmului canonicu *Ioan M. Moldovanu* de președinte alu „Asociațiunii Transilvane”.

Concursu. Cu terminulu de 15 Februaru a. c. se escrie concursu la parochia *Budăiulu de câmpie* în protopopiatulu Ludosului. Emolumentele sunt: a) 30 jug. 1079⁰ pământu arătoriu, 16 jug. 400⁰ fnațu și 500⁰ pădure; b) stola îndatinată și de fie care casă câte o di de lucru și câte un pui de găină; c) casă parochială de lemn cu 5 încăperi, șură și staulu pentru 8 vite.

Stațiuni cantoru-docentale. Se escrie concursu cu terminulu de 31 Ian. st. n. la stațiunea docentală din *Bandulu de câmpie* cu emolumentele: 300 fl. solvinți 20 fl. din cassa școlei, 24 din cassa bisericei și 166 din repartiție. — La stațiunea cantoru-docentală din *Mădărașulu de câmpie* cu emolumentele: 87 fl. 50 cr. din cassa bisericei, 75 din repartiție, capeție și stola computată în 40 fl., venitul alor 5 jug. și a grădinei de pomăritu 85 fl., 25 di de lucru compute în 12 fl. 50 cr. — La stațiunea docentală din *Sângeorgiu de câmpie* cu emolumentele: 60 fl. din casa bisericei, 214 fl. din repartiție, 40 metrete de bucate compute în 28 fl. Stațiunile acestea tôte sunt în protopopiatulu Murășului.

Recursulu de nulitate alu dlor Rusu Șirianu și Neșu în contra sentinței condamnătoare aduse în ultimulu procesu alu „Foișu poporului” a fost respinsu din partea Curiei.

Adunarea extraordinară a comitatulu Făgărașu la propunerea dlui Pușcariu a trecut la ordinea zilei preste cunoscuta adresă a comitatulu Clușiu referitoare la preținsele „agitațiuni ale Românilor”.

Procesulu memorandului, în urma nășorșelor proteste înaintate de acușai în contra actulu de acușă, s'a amănatu, până cându se va pronunța și Curia, căreia e transpusă afacerea.

Bai. Reuniunea pompierilor voluntari din opidulu Blășiu aranjază un bai în 20 a c.

Lupi prevaricatori. Lupi în săptămăna trecută au mănecat în comuna Almașu din comitatulu Aradulu 9 capre, cari din întâmplare erau puse sub sechestru pentru contribuție. Fiind că obiectele sechestrate pentru contribuție după lege nu este iertat să se consume, autoritățile comitatulu Aradulu au acum să facă investigațiune în contra lupilor prevaricatori. Succes bun!

Turburări în Praga. În 9 a c. a fost înmormintarea unu soldat străpunsu de unu poliștu. La înmormintare s'au prezentat cam la 2000 de socialiști și auarhiști. Aceștia după terminarea oficiulu bisericesc au început să cânte cântece revoluționare pe stradă și să arunce cu sloi de ghiată asupra polișiei, ce voia a i aduce la ordine. Numai eșind la fața loculu întrăgă polișia a putut imprăștia pe demonstranți.

Casuri de morțe. *Ioan Dorobanth,* parochu gr. cat. în Vetișu (diecesa Oradei-mari), canonicu onorariu, protopop em. și asesoru consistorialu, a repositu în 1 Ian. a. c. în ală 85-lea anu alu etății și ală 62-lea alu preoției. — *Nicolau Deacu,* parochu în Calvaseră (Archidieceșă) a repositu în 24 Dec. 1892 în anul 73-lea alu etății, și ală 47-lea alu preoției. — În veci aminirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XVI.

Șincai despre s. Unire.

(Continuare).

§. 4.

Nespusă de mare abuză face dl. Densușană cu următoarele cuvinte ale lui Șincai, pe care nu se știe a le cita în contra sfintei Uniri: „Vai nămului românesc și erăși vai! carele uitându-și vița și sămânța, geme sub jugul altor nămuri, nu pentru altă ceva, ci numai pentru neînvingătura, nedragostea între sine, nepriceperea sa și viclăgugul nămurilor celor străine, care cu frumose pretesturi, mai ales ale legii creștinesc, în care eu vreau să mori, înșală pe bieții Români, de-îi stăpănesc și în ziua de acum. Nu vreau eu să numesc nămurile acestea, ci numai atâta din: Ce păstoriu ai, ale cărui cuvinte nu le înțelegi? *Vedți, socotesce și judecă, ce vreau arhieriei acestia? Să te învețe, să-ți prindă partea pe lumea acesta, să te ducă la ceriuri? Nu crede, o Române!* pentru că numai punga ta o voescă, ca să-și umple pungile lor, și tu să rămâi robă acelor, pe cari mai marii tăi i-au stăpânit ore-cândă. *Deșteptă-te, dreptă aceea, o iubitu nămului meu, și ai minte!* luând pildă din Moldoveni, ală căroru tiran Despotu greculu cel blăstemat, așa a lucrat în anul de acum.”¹⁾

Înainte de toate observăm, că dl. Densușană a reprodus acest pasaj cu mai multe lacune, pe cari noi le-am umplut, reproducându întreg textul aceluia, căci numai pe calea acesta va pute cetitoriu să înțeleagă cuprinsul acestor cuvinte eșite din o inimă plină de iubire cătră nămului românesc și de durere pentru sorțea lui vitregă. Apoi însemnăm și aceea, că cuvintele subliniate de noi au fost marcate și de dl. Densușană prin subliniare în broșura sa. Acesta a făcut o dl. Densușană de sigură cu intențiunea, ca să seducă pe cetitorii săi, căroră numai pentru aceea nu le-a reprodus întreg pasajul citat, pentru ca să-i facă, să credă că se poate mai multe rele despre arhieriei uniți.

Premițându aceste observări, întrebăm pe ori ce om, care mai are o schintea de minte și judecată sănătoasă, că ce caută pasajul acela în capitulu dl. Densușană, în care se vorbește despre folosele sfintei uniri? Să fie ore dl. Densușană așa de mărginit, încât să nu fi vădit, că cuvintele lui Șincai n-au de a face absolut nimica nici cu sfinta unire, nici cu arhieriei ei? Noi nu presupunem că acesta despre dl. Densușană, și astfel trebuie, vrându nevrându, să ajungem la convingerea, că numai ura orbă în contra sfintei sale biserică nu l'a lăsat să vadă aceea, ce este mai luminos decât soarele, și l'a făcut să citeze acele cuvinte în contra sfintei biserică.

Da! este mai luminos decât lumina soarelui, că acele cuvinte numai la sfinta unire și la arhieriei ei nu se referesc.

„Ce păstoriu ai, ale cărui cuvinte nu le înțelegi?” întrebă Șincai. Acestă întrebare eschide ori ce presupunere, că aci ar fi vorba despre arhieriei biserică române unite, pentru că aceștia dela Atanasii până la fericitul Ioan Vancea toți au fost români, s-au mărturisit români, și au comunicat în biserică, în administrațiunea biserică și în viața privată cu credincioșii lor numai în limba românească, pe care aceștia cu toți au înțeles-o.

„Vedți, socotesce și judecă, ce vreau arhieriei acestia? Să te învețe, să-ți prindă partea pe lumea acesta? să te ducă la ceriuri? Nu crede, o Române! pentru că numai punga ta o voescă, ca să-și umple pungile lor.”

La care dintre arhieriei nostri se potrivește aceste cuvinte?

La Ioan Pataki alias Giurgiu?

Însă acesta „a fost nației românesci

bună părinte și milostivă”;²⁾ și cu dreptă cuvintă a putut dice despre sine: „Caeterum ego paratus sum pro salute charae meae nationis Valachicae sanguinem sudoremque diu noctuque fundere.”³⁾

La Ioan Inocențiu Klein?

Însă acesta „avându forțe mare rivă cătră nămul și bunul de obște și care între celelalte bunătăți și Blășiulu a umblat să-l facă cetate liberă crăiescă, spuză de pismași a întințitătă asupra sa, până ce mai pe urmă ca jertfă învinsă cădu,”⁴⁾ și pentru aceea cu dreptă cuvintă se poate numi: „adeveratul părinte ală Românilor.”⁵⁾

La Petru Paul Aron?

Însă acesta „a petrecut o viață sfintă, a fost om postelnic, îndurată, bisericos și înfrinată.”⁶⁾ A deschis școlile din Blăși, a zidit biserică și mănăstiri, a cumpărat dela Magiară moșii pentru cultura poporului român, și prin testamentă a dispus, „ca totu ce a avut, să fie a șeracilor și a semi-riului.”⁷⁾

La Atanasie Rednic?

Însă acesta „de geble și învățatură avea grije bună, era om forțe smerit, haine de mătășă nici de cum n'a purtat, hrana lui de cându s'a făcut călugără numai cu legumă și cu ulei a fost. În lucrurile sale la nimica alta nu căuta, fără numai la mărirea lui Dumnezeu; și întru acestă propusă era neclătit și nu băga samă de hulele altora. La anul 1772 în 2 Maiu a murit episcopulu Atanasie și toate ale sale le-a lăsat Seminariulu diecesan.”⁸⁾

La Grigorie Maior?

Însă acesta „după ce a venit în scaun, bun părinte și cătră toți blând și cu voce bună s'a arătat, cu toți bucuros vorbind — ușa lui tuturor era deschisă.”⁹⁾ „Singură acesta cu rivă și cu luptă spre agonisirea fericirii nămului românesc, între vladicii cei românesci, se poate asemăna cu adeveratul părinte ală Românilor Ioan Inocențiu Liber Baro Klein de Sadu.”¹⁰⁾ Totă averea sa a lăsat-o prin testamentă biserică catedrală, episcopiei, studenților din Blăși, și mai multor biserică și preoți din diecesă.¹⁰⁾

La Ioan Bob?

Însă acesta își începe testamentul cu memorabilele cuvinte: „Tota mea substantia quantulacunque est, sit mei Cleri alioquin pauperis.”¹¹⁾ Totă biserică unită din Ardelu se împărtășește din binefacerile fundațiunii lui, care este cea mai mare fundațiune a biserică unite.

Aceștia sunt episcopii uniți, cari au trăit până la Șincai. Ei n-au primit nimica dela cleră și popor, ci totu ce au putut cruța cu o viață înfrinată și cumpătată, au versat în punga poporului și Clerulu. Cum s'ar fi putut așa dară, ca Șincai să le aplice cuvintele citate mai sus?

„Da, poftiți dloru,” — vom răspunde și noi cu un anonim, — „a osteni d. e. numai până la Blăși, și veți vedea săpat în fiesce care petra din mărețele institute biserică și naționale, ce-lu împodobesc, veți vedea ogindită în fața și întipărită în fragedele inimă ale atătoru fi ai poporului român. . . , cu litere neșterse acelu prea strălucitor argumentu despre dărnicia arhieriei uniți și viua lor interesare și îngrijire pentru propășirea nămului românesc în toate privințele. Poftiți acolo, dloru, și ștergeți mai întâi de pe fața pământulu nu numai și cea din urmă petricea din acelea monumente, dar chiar și numele de Blăși, și smulgeți sentimentulu recunoștinței nu numai dintru

¹⁾ Sam. Klein în Acte și fragm. pag. 92.

²⁾ Nilles Symb. I. pag. 408.

³⁾ Sam. Klein ibid. pag. 102—103.

⁴⁾ P. Maforu în Acte și fragm. pag. 130.

⁵⁾ Sam. Klein ibid. pag. 112.

⁶⁾ Sam. Klein ibid. pag. 112.

⁷⁾ Id. ibid. pag. 124 și 125.

⁸⁾ Id. ibid. pag. 126—129.

⁹⁾ P. Maforu în Acte și fragm. pag. 130.

¹⁰⁾ Veți testamentulu lui în Acte și fragm. pag. 89 și urm.

¹¹⁾ Acte și fragm. pag. 32.

inimele acelor tineri mlădițe, ci și dintru ale nenumăraților frunțai ai națiunii române, ce s'au întors la caminul părinților lor cu diplome minunate, grație, — ei știu în ce măsură. — stipendiilor din Blăși, sfirtcați în fine cartea vremurilor trecute, și apoi, apoi pașiți de zugrăviți sfinta unire cu pungile arhieriei ei!”¹⁾

Dar dacă cuvintele citate ale lui Șincai nu se referesc la arhieriei biserică unite, se nasce întrebarea, că pe cine a caracterizat dñsul atâta de aspru?

Răspunsulu îl aflăm tot în pasajulu citat și anume în cuvintele: „Și tu să rămâi robă acelor, pe cari mai marii tăi i-au stăpânit ore-cândă.”

Istoria ne spune, că dintre nămurile, cu cari Români trăsesc în atingere nemijlocită, și mai virtos trăia pe timpul lui Șincai, numai Grecii suntă aceia, pe cari „mai marii” nostri, adică Români i-au stăpânit ore-cândă. De unde se vede, că Șincai în pasajulu citat voese să facă alusiune la arhieriei și călugării grecă, cari pe timpul său, adică în era fanarioților sugeau mēduva Românilor din principatele dunărene și cu frumose pretesturi, mai ales ale legii creștinesc, adică cu înfricarea omenilor, că prin uniune își vor perde ritulu orientat, amăgisera pe mulți Români din Transilvania, să se lapede de sfinta unire. Tocmai pentru ca Români să se ferescă de Greci, se află îndemnată cronicariulu a le aduce de pildă pe „Despotu greculu cel blăstemat”, pe care îndată după pasajulu citat îi mai caracterisază cu următoarele cuvinte, cari ase menea aruncă lumină asupra scopulu. la care a țintit marele cronicariu: „Pe lângă tirania cea mare, care o făcea cu bieții locitorii Moldovei, Despotu la atâta a ajuns în anul de acum, de a început a se fali, că elu este prăsit din sămânța împăraților din Târgradu, uitându-și ce a fost mințit mai înainte despre vița și porodița sa. Dreptă aceea a făcut două corone de aur și a mințit înaintea norodulu, că acelea i-s'au trimis din ceri, în semn că elu încă și în petrată va fi, nu numai domn Moldovei; și cu minciuna acesta pe mulți a și înșelat din cei mai nepricepuți, de i-au credut, precum se înșală și astăzi mulți din nămului românesc, de mai multă credă celor ce nici le fuge nici le muge de dinșit, decâtă celor ce sunt de nămului lor, și mai se șfarmă pentru binele lor. Căci sângele nu se face apă, precum este dicala.”²⁾

Trecerea, ce o face Șincai dela asuprirea Românilor prin Despotu vodă la asuprirea analogă de pe timpul său, ne arată destul de evident, că dñsul, precum am accentuat mai sus, face alusiune la Grecii, pe cari Români strămoșii nostri i-au stăpânit ore-cândă, și cari întocmai ca Despotu greculu cel blăstemat înșală și pe timpul lui Șincai pe mulți din nămului românesc, care uitându-și vița și sămânța, adică uitându-și, că este de viță română, și că cu Roma trebuie să țină, er nu cu Fanarul, gamea sub jugul Fanarioților, întocmai precum mai de multă gemuse sub jugul lui „Despotu greculu cel falos, mincinos, fățarnic, înșelătoriu și adeverat tiran.”³⁾

La arhieriei și călugării grecă, cari pe timpul lui Șincai înșală pe Români din principate și prin emisarii lor turbura pacea religioasă a Românilor din Ardelu, se potrivește de minune cuvintele lui Șincai, ceea ce vom dovedi, nu cu auctoritatea unui unită, ori Iesuită, ci cu auctoritatea „Sftutulu Sinodă” ală României, care în ședința sa dela 23 Novembre 1882 după ce a arătat, cum se îmbogățeau egumenii grecă dela mănăstirile românesci cu averi românesci și deveniau bancheri în Constantinopol, astfel continuă: „Dar pentru România n'au

¹⁾ Onorea Sionulu românesc, Baia mare, 1890, pag. 34.

²⁾ Chron. a. 1563.

³⁾ Chron. a. 1562.

¹⁾ Chron. an. 1563.

făcută nimica bună acești călugări fanarioți: nici o școală pentru cultura clerului și a poporului, ¹⁾ nici un spital pentru bolnavi, nici un bărbat român cult format prin inițiativa și bani, ce aveau la dispoziția lor, nici o carte română pentru cultura limbii, nici o instituție de binefacere; ba încă au lăsat în părăsire și pe acelea testamentare ctitoresci. ²⁾ În loc de bune, ne-au lăsat numai rele: corupția moravurilor, imputinarea simțului religios în cler și popor, ³⁾ încât se revoltă conștiința cetinilor în scriitorii români dela începutul veacului acestuia despre corupția clerului fanarioți, adusă aci de Domnul fanarioți și protegiată de ei și de patriarhia de Constantinopol. ⁴⁾

Se poate însă, că Șincai prin cuvintele: „Ce păstori ai, ale cărui cuvinte nu le înțelegi?” să fi făcut aluziune nu numai la fanarioți, ci și la episcopii sârbesci, ce l-au avut Românii neuniți în Ardeal înainte de 1810 adecă înainte de episcopul Moga, căci despre aceștia ne istorisește Petru Maforu, că așa vorbeau românesc, încât poporul nu numai nu-l înțelegea, ci din contră se scandaliza de cuvintele lor, pe cari noi ne genăm a le reproduce aci. ⁵⁾

Așa dar dl. N. Densușan n'ar fi trebuit să citeze pe Șincai în contra bisericii unite, ai cărei arhiepiscopi străluciră prin virtuți creștine și nu s'au îmbogățit nici cu un singur cruce din punga Românilor, ci trebuia să-l citeze în contra acelora, căroră a voit să le facă servicii prin broșura sa, de care, așa sperăm, se va rușina și d-sa.

Nu cu mai puțină bunăcredință lucră dl. Densușan și când citează din cronică lui Șincai ⁶⁾ un testimoniu al calvinului Petru Bod în contra sfintei uniri. Dl. Densușan nici aci nu reproduce întreg textul lui Bod, așa precum se află în cronică lui Șincai, nici nu citează cuvintele lui Șincai, prin cari acesta apretiază valoarea testimoniuului lui Bod. Dacă s'ar fi citat cuvintele lui Șincai, cetitorii dl. Densușan ar fi vădit îndată, că chronicariul nostru nu citează pe Bod, ca să compromită sfânta unire, ci ca să arete, câtă suferință Români din partea calvinilor, pentru că dînsul îndată după testimoniuul lui Bod adaugă dela sine această observare: „Din cuvintele acestea ale lui Petru Bod, lesne poți vedea, la câtă adusee calvinii pe bieții Români din Ardeal.”

Asemenea păcătuiesc dl. Densușan, când identifică pe Șincai cu un testimoniu citat de acesta din Cserei ⁷⁾. Insuși Șincai, pe cum am vădit într-altă loc, face atenție pe cetitorii săi, să nu credă lui Cserei, care ne „uria nemulț, credința și legea”, ⁸⁾ er relativ la testimoniuul lui Cserei citat în cronică an. 1701 și reproduș de dl. Densușan în contra sfintei uniri, însuși Șincai observă: „Ce serie aci Cserei Mihail, numai despre iesuși trebuie înțeles.” Așa dar Șincai aci face o restricțiune, pe care istoriografii critici (!) Densușan află de bine a o trece cu vederea, numai ca să potă lovi în biserică sa proprie.

În fine observând, că cele ce le dă Șincai despre iesuși, trebuie cumpănite „cum grano salis” din motive, cari cetitorii nostri le cunosc deja, credem că nu mai este de lipsă să mai reproducem și noi textul cuvintelor lui Bod și Cserei, deoarece acelea ne înfățișează numai ideile unor calvin fanatici, er nu ideile lui Șincai.

(Va urma.)

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de

Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

În sfârșit a aflat drumul, ce ducea afară din oraș. El trecu podul de piatră de preste Chidron, o vale mică, dar foarte repede. Se mira de aerul rece și încărcat de negură, ce-l lovi în față pe această câmpie. De aci cărarea făcea o cotitură, ce ducea spre o înălțime acoperită cu oliv înalți. Acest loc era despărțit prin ziduri scunde în mai multe grădini. Eroul nostru își câștigă în scurtă un punct, din care putea privi în liniște la Ierusalim. Pe șapte coline era ridicat strălucitul oraș. Cea mai înaltă clădire era vestitul templu, care s'a zidit la porunca lui Ciru împăratul Persilor. Măreț se înălța cu vestitul său de marmoră albă și cu coperișul său aurit spre firmamentul curat. Era un amestec de stil roman, grec și asiatic. Plin de admirare și înmărmurire privia Romanul la falnicul edificiu și se gândia, cu câtă a trebuit să-l întrecă cel dintâi, dacă Evreii la amintirea lui au plânsu.

„Acela colo,” își duse Paul, „e muntele Moria, muntele lui Dumneș, precum îl numesc cărțile sfinte ale Iudeilor, — și acesta templul lui Dumneș, pe care l-au clădit cu atâta abnegație și bucurie — și l-au închinat lui Dumneș. Minunat cuvintă! Nu acestui Dumneș ori acele deese, ci singurului Dumneș, lângă care nu mai este altul. De aceea fi dăc templul lui Dumneș. Dumneșul cel vecinic, cel singur, atotputernic și iubitor, despre a cărui sosire sau intrare a grăit Dionisiu și o așteptă cu atâta dor, acela m'a adus pe mine aci în locul prietinelui, care ne-ar fi însoțit cu atâta dragă, dacă n'ar fi cuprins în Areopagul orașului său. Acesta e locul, unde au predicat profetii, — dincolo Sionul cu orașul lui David, al împăratului cântăreț, și pescera lui Ieremie. Acesta e timpul, despre care au grăit toți profetii și sibilele. Acum așteptă sosirea unei ființe nu numai cu însușiri asemenea lui Dumneș, ci care să fie însuși Dumneș, care hotărât este să vină, și să ridice omenia din miseria, în care a cădută, și siglându-o cu cuvintul dreptății să zidească un nou nemu, o nouă generație, întocmai precum a făcut Noe după potop. Să fie fost ore mai înspăimântătorii păcatul odinor în Sodom și Gomor decât astăzi în Roma, unde groza însăși a ocupat tronul, unde arbitriul cel mai criminal e singura lege, și sânge și er sânge fi este porunca? Și dacă potopul nu va înghiți monstruosul nemu de astăzi, cum va fi cu păntă o nouă generație, cum și în care loc? Dionisiu dăce, că el trebuie să a sosit! Sibila dăce, că el a sosit deja în lume! Dar cine să fie el? Nu așteptă Iudeii pe un împărat, care va învinge întreg pământul? Dacă acesta ar fi sosit, s'ar sci a bună samă. Profetii grăesc despre el în diferite chipuri: un bărbat al durerii, batjocura poporului îl numesc ei. Dar dacă el este Dumneș, cum va pute răbda durere și batjocură?”

Acestea și altele asemenea se petreceau în mintea și inima eroului roman, care și îndrepta ochiul intern asupra orașului lui Melchisedec de acolo din liniștea dimineții

și simția mai multă de câtă putea să gândească.

Paul s'a așezat pe erbă creșându-se în acest loc și la această oră singur. Inima lui era atâtă de plină, câtă involuntariu căuta să se ușureze prin vorbe, ce le grăia vîdubului.

Așa cum ședea, fără să scie, ce face, observă dela o vreme, că cineva atinge erbă din jurul lui. Acestă ușoră trăire de vestmintă lungă îl trezi din cugete. Întorcându-și de jumătate capul îndreptat zări o figură înaltă, învelită într'un vestmintă lungă. Fața încă nu l-a putut vedea. Pașii lini și ușori, precum și o demnitate mută îl făcure pe Paul să se pună în rînd, căci acela nu putea fi nici grădinarul nici vre un păstoriu, precum a cugețat mai întâi. Acesta l-o spuneau vestmintele lui, precum și întreaga lui ființă.

El s'a ridicat în picioare și a privit într'o față, ce era într'o armonie minunată cu statura, o figură de om, căruia nu l-a vădit sament între omeni.

Nici n'a avut vreme să mai gândească ceva. Doi ochi mari blânzi, ce totodată te umpleau de frică, au pătruns până în cel mai adânc intern al lui, și l-a amuțit și graiul și gândul, — o durere, ce nu se poate spune cu cuvinte, și o încremenire, și după acestea a simțit în sufletul său lucrând puteri și sentimente fără păreche.

Trecătorul minunat a urcat delul cu pași măsurați, liniștiți. Lui Paul nu l-a rămas fără numai amintirea acestui chip, ce o credea însă gravată în sufletul său pentru totdeauna. Mănat de o admirare nerestibilă, ce își făcea tot mai mult loc în internul lui, Paul privi în urma figurei dispărute, dar nu-și putea da samă, încărând a apucat.

„Ce om!” șopti glasul internului său. „Ce raritate de om! — Este el Evreu, Roman, Elin, — —? El poate nu e din nici una din nemurile acestea. — Ce mamă să-l fie născută? — N'am mai vădit nici odată o asemenea față — el așa de mult se deschilinesce de toți ceilalți omeni, ca și un —”

Dar nu găsia cuvintul, cu care să-și exprime idea. În dorul său însă, ca să mai vadă odată pe străinul fără sament, — căci un străin i-se părea aici, întocmai pe cum era și el, — Paul făcu câțiva pași în dreapta și stînga, însă înzădar. (Va urma.)

Bibliografie.

Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectivelor „Gazet Transilvaniei” și dl. Nic. Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Opul constă din 17 cote=272 pagini formată octavă, preț 80 cr. și se poate procura la redacțiunea „Unirii”.

A apărut de sub tipariu Octoichul cel mic ediț. III. Blași 1892 și se află de vîndare la tipografia seminarială nelegată cu prețul de 80 cr. v. a., legată cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legată dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului Arhiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blași 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blași. Se află de vîndare la Administrația „Unirii”. Preț 10 cr., cu port postal 15 cr.

Editor și redactor răspundător:
Dr. Victor Szmigelski.

¹⁾ La acesta se potrivește cuvintele lui Șincai: „Veți, socotesc și judec, ce vreți arhiepiscopii aceștia? să te învețe?”

²⁾ Aci se potrivește cuvintele lui Șincai: „Veți, socotesc și judec, ce vreți arhiepiscopii aceștia? ... să-și prindă partea pe lumea acesta?”

³⁾ La astfel de omeni alude chronicariul prin cuvintele: „Veți, socotesc și judec, ce vreți arhiepiscopii aceștia? ... să te duă la cerșuri?”

⁴⁾ Vezi „Observatoriul” din Sibiu dela 10 Dec. 1862, care reproduce actuală acesta, ce noi îl cităm după „Onora Sionul românesc” pag. 36.

⁵⁾ Vezi P. Maforu Ist. bis. a Români. part. 2. c. 1. § 5. pag. 131 și urm.

⁶⁾ Chron. an. 1698.

⁷⁾ Chron. an. 1701.

⁸⁾ Chron. an. 1698.

Dela Tipografia „Aurora” A. Todoran din Gherla—Szamosujvár

se pot procura următoarele carti:

(41) 9—10

Cuvântări bisericesci, funebre, catechese etc.

Cuvântări bisericesci (acomodate pentru ori ce timp) de I. P. Papiu. T. I. Ed. II. 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericesci (pre dominece) de I. Papiu. Tomul III. 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericesci la toate sărbătorile de preste an, de Ioan Papiu. — Un volum de preste 24 côle 8-av mare, papir fin — cu prețul redus — 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertățiuni pentru diferite cazuri de mörte întocmite de Ioan Papiu. Un volum de preste 24 côle 8-av mare, papir fin — cu prețul redus. — 1 fl. 50 cr.

Predice populare pe dominece, sărbători ocazionale și pentru mörți, de Gavril Pop. Tom. I. II. III. și IV., fiecare care tom costă 1 fl.

Predice pentru dominecele de preste an compuse și elucrate după Catechismul lui Deharbe, de Vas. Criste. Tom. I. dela Domineca Vameșului și a Fariseului până la Domineca a X-a după Rosalie. — 90 cr.

Cuvântări funebre și iertățiuni. Din auctori renumiți, prelucrate de Tit Bud vicariu etc. Prețul 1 fl.

Catechese pentru pruncii școlari din școalele elementare populare. După preotul Georgiu Mey preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de Tit Bud paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, etc. Prețul 60 cr.

Manual catehetic pentru primii ani școlari, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu fost prof. de s. scriptură, catehetică motodică în semin. archid. din Blaș, actualminte vicariu archiepisc. în Făgăraș. Prețul 60 cr.

Toma a Kempis depre imitațiunea lui Christos, românește depre originalul latin de Gavril Pop canonic; legat 1 fl. 15 cr.

Instrucțiune practică pentru cauzele matrimoniale cu respect la disciplina vigentă în provincia bisericească gr. cat. de Alba-Iulia-Făgăraș, scrisă în usul păstorilor sufletesci prin Dr. Iuliu Simon pref. de s. Teologie. 1 fl. 30 cr.

Domneșesca liturgie a celui dintru sănți părintelui nostru Ioan Chrisostom de Ioan Boroșiu paroch gr. cat. etc. 25 cr.

Rogațiunea Dnui Tatăl nostru. Explicată pre scurt de Ioan Boroșiu paroch gr. cat. și asesor consist. Prețul 10 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebre, urmate de iertățiuni, epitafiă ș. a. Prețul 25 cr.

Novele, Schițe, Piese teatrale, Anecdote ș. a.

Merinde dela Școlă său învățături pentru popor, culese din diarul unui școlar de Dr. Georgiu Popa. Prețul 60 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 10 cr.

Opera unui om de bine. Novelă orig. — continuarea novelci „Idealul perdut” — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 10 cr.

Barb cobzarul. Novelă originală de Emilia Lung. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwarz, traduc. de N. F. Negruțiu. Preț. 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de P. C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Influința mândriei. Novelă de P. C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan. Prețul 10 cr.

Ultimul sicahstru. Tradițiune de G. Simu. Prețul 6 cr.

Cântăreța. Novelă de Dem. Dan. Preț. 15 cr.

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunii. După E. Legouvé de G. Simu. Preț. 6 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusă. Prețul 60 cr.

Nrri 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 20 cr.

Prin mörte la victoriă. Comedie într'un act de A. Kotzebue localisată de Irina Sonea-Bogdan. Prețul 10 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un vol. de 192 pag., cuprinde 103 poesii bine alese și aranjate. Prețul redus (dela fl. 1.20 la) 60 cr.

Tesaurul dela petrosă său **Gloșca cu puif de aur.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 15 cr.

Economia pentru școalele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 15 cr.

Spionire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețul 10 cr.

365 Anecdote și Glume adunate, prelucrate și aranjate de Tit V. Gheaja spirit. la inst. corect. Cuprinsul acestui op. este foarte pretrecător, așa că cetind și numai 1 pagină din el: cantă se ridi ori cât ai fi fost de necăjit și măchuit altmintrenea. Prețul unui esempl. cu porto francat e 40 cr.

Povestiri alese de Petra-Petrescu. Prețul spedito franco 80 cr.

„Nopti de iernă.” Novele pentru popor de G. Simu. Prețul 1 fl.

Chiuituri de carii strigă feciorii în joc de I. Pop Reteganul. Prețul 40 cr.

Starostele adecă Datini dela nunțile Românilor Ardeleni. Adunate de I. Pop Reteganul. Prețul 25 cr.

Trandafiri și violele. Poesii de I. P. Reteganul. Ed. a II-a amplificată. Prețul 60 cr.

Versuri de dor, adunate din poezii români de A. Prețul 25 cr.

Cele mai bune și mai ieftine cărți de rugăciuni.

Ioana sufletului. Carte de rogațiuni și cântări bisericesci, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea Măritului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păcașiu preot gr. cat. în Hotoană. Ed. III. corasă și amplificată. Prețul unui esemplar broș. 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în legătură de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rogațiuni și cântări bisericesci, foarte frumos ilustrată. Prețul unui esempl. broș. e 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în legătură de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rogațiuni și cântări bisericesci, frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe sexele. Prețul unui esempl. broș. e 15 cr., 100 es. 12 fl., 50 esempl. 7 fl., legat 22 cr., 100 esempl. 20 fl., 50 esempl. 10 fl. 50 cr., leg. în pânză un esempl. 26 cr.

Cărticică de rogațiuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețul unui esempl. broș. e 10 cr., 50 esempl. 3 fl., 100 esempl. 5 fl.; — legat 12 cr., 50 esempl. 5 fl., 100 esempl. 9 fl.

Visul Prea Sântei Vergure Maria, urmat de mai multe rogațiuni frumoșe. Prețul unui esempl. legat și spedito franco e 12 cr., 50 esempl. 5 fl., 100 esempl. 9 fl.

Epistolia Dnui nostru Isus Christos. Prețul unui esempl. legat și spedito franco e 15 cr., 50 esempl. 6 fl., 100 esempl. 10 fl.

Chiar acum au apărut:

Cartea ilustrată pentru copii și copile — cu 18 ilustrațiuni intercalate în text — de G. Simu Prețul 25 cr.

Poveștile bănațului. Culese din gura poporului bănațan de George Cătană. Vol. I. Prețul 30 cr.

Dialogul Țiganului cu Săn-Petru la porțarului, giume și petrecere de ajuns de Aron Boca Velcherianul. Prețul 25 cr.

Leonat cel tiner. Istoriă în versuri de I. Pop Reteganul. Prețul 12 cr.

Tot de aici se pot comanda cărți și utensilii școlastice și altfel de cărți apărute ori și unde, precum și tot soiul de papire și recuisite de scris. — În tipografia proprieă se primesc spre efeptuire tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până acum iaă asupra-mi gătirea de

iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de măsură și de sculptură, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icône sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesouă cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au căștigat recunoscere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocașionalminte de prețuită-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele celă bunu, care mi-l'am căștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărându depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a mărită.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariu 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. bisericesci.

(6) 48—52